

BDP

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 2085
Tarih: 22-10-2010

101963

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'de meydana gelen sel felaketlerinin etkilerini en aza indirmek maksadıyla sel riski taşıyan alanların saptanması ve yerleşim alanlarıyla ekonomik faaliyet alanlarının buna göre seçilmesi için gerekli inceleme ve araştırmaların yapılması hususunda Anayasanın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

1-M.NURİ YAMAN	MUŞ
2-SELAHATTİN DEMİRTAŞ	DİYARBAKIR
3-GÜLTAN KIŞANAK	DİYARBAKIR
4-AYLA AKAT ATA	BATMAN
5-BENGİ YILDIZ	BATMAN
6-AKIN BİRDAL	DİYARBAKIR
7-EMİNE AYNA	MARDİN
8-FATMA KURTULAN	VAN
9-HASİP KAPLAN	ŞIRNAK
10-HAMİT GEYLANİ	HAKKARİ
11-İBRAHİM BİNİCİ	ŞANLIURFA
12-MEHMET NEZİR KARABAŞ	BİTLİS
13-MEHMET UFUK URAS	İSTANBUL
14-OSMAN ÖZÇELİK	SİİRT
15-ÖZDAL ÜÇER	VAN
16-PERVİN BULDAN	İĞDIR
17-SEBAHAT TUNCEL	İSTANBUL
18-SEVAHİR BAYINDIR	ŞIRNAK
19-SIRRI SAKIK	MUŞ
20-ŞERAFETTİN HALİS	TUNCELİ

GEREKÇE

Türkiye'de çok sık görülen doğal tehlikelerin başında, sel olayları gelmektedir. Önemli can ve mal kaybına neden olan ve değişik nedenlerle oluşan sel, Türkiye'nin hızla değişen ve gelişen sosyal ve ekonomik yapısı içinde daha da etkili olmakta, büyük ekonomik kayıpların ve acıların yaşandığı bir afete dönüşmektedir.

Türkiye'de görülen doğal afetler içinde sel, depremten sonra en büyük can ve mal kayıplarının görüldüğü doğa olayıdır. Her yıl bu afetten kaynaklanan ekonomik kaybın ortalama 160 trilyon Türk Lirası olduğu hesap edilmiştir.

Sel taşkınına önleme ve kaza zararlarından korunma çalışmalarına baktığımızda; meydana gelen ölümlerin yanında ayrıca ekonomik kayıplar açısından da olumlu bir tablo çizmek mümkün değildir. Çünkü Sel/Taşkın riski olan alanlardaki ekonomik etkinlikler zamanla artmıştır. Bu nedenle daha küçük boyuttaki bir sel olayında bile oluşan ergonomik kayıplar, daha önce yaşanan ve daha büyük boyuttaki bir sel olayındakinden, daha fazla olmaktadır.

Türkiye'nin sel olayına karşı duyarlılığını doğal etkenlerin (iklim, bitki örtüsü, topografya vb.) yanında, insanların çeşitli ekonomik ve sosyal etkinlikleri de belirlemektedir. Çeşitli sektörlerdeki ekonomik faaliyetlerin yoğun olarak devam ettiği ülkemizde hızlı nüfus artışı, sağlıksız kentleşmeyi de beraberinde getirmektedir. Bu durum sele duyarlı alanlarda ve özellikle de akarsu havzalarında nüfus ve sanayi yoğunluğunu arttırmaktadır. Bu yerleşim alanlarında yeni yollar açılmakta, kurulan işletmeler ile arazi yapısı değişmekte, ormanlar ve meralar tahrip edilmektedir. Dolayısıyla havzadaki jeomorfolojik ve hidrolojik denge bozulduğundan can ve özellikle de mal kaybına neden olan Sel/Taşkın afetleri daha sık görülmektedir.

Hangi koşullar altında olursa olsun Türkiye, hızlı ve çarpık bir biçimde artan nüfusun, iskan ve düzgün alt yapı ihtiyacının karşılanabilmesi için, akarsuların özelliklerini göz önüne alarak, su yapılarını projelendirmek, güçlendirmek, ekonomik yönden akarsu havzalarını çok dikkatli bir biçimde değerlendirmek zorundadır. Bunun için bütün akarsu havzalarının Sel/Taşkın karakterini belirlemek çok önemlidir.

Bu konuda yapılacak ilk iş, Türkiye'nin yapı ve yeryüzü şekilleri, doğal bitki örtüsü ve iklim özellikleri ile sosyo-ekonomik yapısının kapsamlı bir biçimde ortaya konulmasıdır. Çünkü akarsu havzalarının sele karşı duyarlılıklarını; büyüklükleri, jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri, kullanım durumları, toprak özellikleri, orman örtüsü, kütle hareketleri ve erozyona karşı tutumları, vadi eğilimi ve uzunlukları gibi etkenler belirlemektedir.

Jeomorfolojik olarak Türkiye etrafı dağlarla çevrili, ortalama yüksekliği 1100 metre civarında olan, derin vadilerle yarılmış bir plato görünümündedir. Eğimi % 40 olan alanlar, genel yüz ölçümün %45'ini kaplamaktadır. Türkiye'nin büyük bir bölümü

bu jeomorfolojik özelliğiyle şiddetli ve sürekli yağış sonucunda her an sel olayı ile karşılaşabilecek olan bir ülke konumundadır.

İklim olarak Türkiye'nin güney kıyıları yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı olarak bilinen Akdeniz iklim bölgesinde yer almakla beraber, tamamında ise sahip olduğu fiziki coğrafya özellikleri nedeniyle, yoğun kar yağışları yanında yaz ve ilkbahar yağışlarının da grldğu bir ülkedir.

Türkiye'de arazi kullanımı yönünden bakıldığında, ilk çağlardan günümüze kadar, başta ormanlar olmak üzere, doğal bitki örtüsünün büyük bölümü yok edilmiştir. Bitki rts tahrip edilen alanlarda, eğim ve erozyon nedeniyle tarım yapılamaz hale geldiğinden, kültür bitkileri yönünden de fakirleşen yamaçlar, sel oluşumunu hızlandıran bir etken haline gelmiştir.

Bu nedenlerden dolayı Türkiye'nin ayrıntılı bir şekilde sel haritasının çıkarılması, koşulları bakımından sel ihtimali yüksek olan bölgelerin saptanması ve gerekli önlemlerin alınarak hem can kayıplarının hem de ekonomik kayıpların önüne geçilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir.